

Overweging 23 december 2012 een bijzondere ontmoeting

Lezingen: Micha 5, 1-3; Hebreëën 10, 5-10; Lucas 1, 39-4

Het valt niet te ontkennen dat we in het algemeen niet al te veel belangstelling hebben voor de mensen die we tegenkomen. Op straat kunnen hele kolonnes mensen aan ons voorbijtrekken die we niet of nauwelijks opmerken. Misschien even wanneer er een botsing dreigt. Soms komen we iemand tegen die we kennen en steken onze hand op, of maken een klein praatje dat aan de oppervlakte van de dingen blijft hangen. Onze persoonlijke contacten spelen zich veelal af in beperkte kring. En dan nog is het de vraag of we elkaar daarin werkelijk opmerken. Maar als dat gebeurt, dan ervaren we dat altijd als heilzaam en aangenaam.

Nog zeldzamer is een ontmoeting in de bijzondere betekenis van dat woord. Nu weet ik wel dat in het taalgebruik de benoemingen wat door elkaar lopen. Je kunt zeggen: "ik heb vanmiddag die of die ontmoet", maar meestal zeg je dan: "ik heb die of die gezien, of gesproken". Je kunt zeggen: "ik heb morgen een ontmoeting met het bestuur van het ziekenhuis".

Maar ik doel meer op een ontmoeting zoals in "nu heb ik toch iemand ontmoet!".

Dat betekent dat er iets nieuws of onverwachts gebeurd is, dat het verbazing en verwondering heeft teweeggebracht. Dat is nu precies de kracht en het bijzondere van een ontmoeting. Het kan in een kwartier gebeuren, of in een langer gesprek; met een volslagen vreemde of met iemand die je al langer kende.

Een ontmoeting is een openbaring waarin de ander en jijzelf op een nieuwe wijze verschijnen. Een ontmoeting voegt iets toe aan de betrokkenen en onthult iets wat zij daarvoor niet wisten.

De bijbel kent vele van zulke openbarende ontmoetingen. Bij de meeste is God op een directe of indirecte wijze betrokken. De ontmoeting tussen Abraham en de drie vreemdelingen, bijvoorbeeld, waarna hij op hoge leeftijd vader wordt. De ontmoeting van Jakob die een hele nacht met een vreemdeling vecht die hem voorgoed zou tekenen. De ontmoeting van Mozes met de Stem en de Naam waardoor hij de voorganger van zijn volk wordt.

Het optreden van Jezus bestaat voor een groot deel uit ontmoetingen, waarin mensen tot nieuwe uitdagingen geroepen en bestemd worden. Waarin mensen zichzelf terug vinden of terug ontvangen. De ontmoeting met Jezus openbaart deze mensen, -vissers, tollenaars, zondaars, blinde, kleine en gebroken mensen-, aan zichzelf op een onvermoede wijze. Zij worden nieuwe mensen.

Zo werkt het in echte ontmoetingen op intermenselijk vlak en des te sterker in de ontmoeting met God. Daarin ontdekken we wie wij ten diepste zijn en wie wij mogen zijn.

Het Evangelie verhaalt van de ontmoeting van Maria met Elisabeth. Voor mij een van de juweeltjes uit de heilige Schrift. Van buitenaf bezien is hier sprake van een jonge vrouw, net zwanger, die op bezoek gaat bij haar veel oudere tante die ook zwanger is en in haar zesde maand.

Maar van binnenuit is er veel meer aan de hand. Een onvruchtbare vrouw wien het niet meer gaat naar de wijze der vrouwen is in verwachting. Een jonge vrouw die zich nog niet aan een man heeft gegeven is eveneens zwanger. Beide zwangerschappen zijn door een engel aangekondigd en van beide kinderen zijn door die engel grote dingen gezegd. Johannes zal groot zijn in de ogen van Heer en al in de moederschoot vervuld zijn van de heilige Geest en hij zal velen van zijn volksgenoten tot God terugbrengen. Van Jezus wordt gezegd: "Hij zal groot zijn en zoon van de Allerhoogste genoemd worden, koning in eeuwigheid".

Onder de menselijke kant gaat het werken van God schuil. Wat hier plaatsvindt heeft helemaal met de mens te maken en helemaal met God. God openbaart zich op menselijk verstaanbare wijze. Maar niet eenvoudigweg als menselijke mogelijkheid. Menselijkerwijs

immers zouden Maria noch Elisabeth zwanger kunnen zijn. God openbaart zich hier als goddelijke mogelijkheid in wat menselijk onmogelijk is, maar wat wel geheel in menselijke uitdrukkingvorm tot ons komt. Het voegt aan Maria en Elisabeth iets wezenlijks toe dat hen overstijgt. De in- en inmenselijke geschiedenis wordt openbaringsmoment en heilsgeschiedenis.

Heel kernachtig wordt dit uitgedrukt in de uitroep van Elisabeth: "wie ben ik dat de moeder van mijn Heer tot mij komt?" De reactie van haar zoon in de schoot vervult ook haar met Geest en daardoor komt zij tot een belijden van Maria als de moeder van de Heer. Zij gebruikt dezelfde woorden als de engel die aan Maria heeft geboodschapt: "Gezegend ben je onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van je schoot". In feite belijdt Elisabeth de vrucht van Maria's schoot als de Heer, de kurios, de Messias en Verlosser. Dit stelt haar ook meteen tegenover die Heer, wat haar de vraag ontlokt "wie ben ik tegenover die Heer?"

Met andere woorden: het belijden van Jezus houdt ook altijd een ernstige vraag in naar wie ik ben ten opzichte van de Heer. Ik kan nooit Jezus belijden als de Heer en mij niet afvragen wat dat voor mij als mens concreet betekent.

Het verhaal is zo gecomponeerd dat menselijk wordt herkend en beaamd wat van Godswege wordt geopenbaard en geschiedt. Dit herkennen en erkennen van Gods werk is een activiteit van de heilige Geest. Door de Geest van God herkennen we het werk van God en kunnen het als zodanig beamen.

Dus niet door de menselijke blik. Niet door de bril van menselijk belang en inzicht. Als we alleen maar menselijk naar de geschiedenis kijken, zien we alleen een aaneenrijging van toevalligheden, chaos en richtingloosheid. Begrensd door de tijdshorizon. Het einde van de geschiedenis als een zwart gat waaruit niets, geen enkel licht kan ontsnappen.

Maar door het te wagen de gebroken en door mislukkingen getekende mensengeschiedenis te bezien onder het aspect van heilsgeschiedenis ontstaan er perspectieven die er eerder niet waren. Door onze levensgeschiedenis te bezien in het licht van Gods verbond worden we verlost van toevalligheid en een onverschillig lot. Raken we doordrongen van een besef dat ons bestaan er toe doet en dat het een bedoeling in zich draagt. Niet op grond van ons mens zijn zonder meer, maar op grond van ons door God gewild mens zijn.

Dit geheim, dit mysterie draagt ieder van ons in zich. Als het ware dragen we het mee in onze schoot. En het springt op en komt tot leven in de ontmoeting met de levende Heer. Dit besef maakt ons leven vruchtbaar voor God, niet alleen of bij voorkeur voor ons zelf. Het schenkt ons een fier soort vertrouwen dat wij de bedoeling van ons leven niet in ons eentje moeten waarmaken, voor zover we dat al zouden kunnen. God is niet zo'n baas die zegt: "dit zijn je targets en je zoekt het maar uit. En als je het niet haalt, dan word je ontslagen".

Zo is het niet. Gods Geest werkt in ons om ons te helpen om te worden wat we zijn. Niet op grond van eigen kracht, maar door de mogelijkheid die God in ons ontvouwt. Door diezelfde Geest kunnen we dit verlangen van God herkennen en de werking beamen. Dit is de betekenis van gehoorzaamheid, van het doen van de wil van God. Het is beantwoorden aan Gods verlangen naar ons. Aan de beweging van Gods Geest die ons laat worden wie we zijn. Tot de tijd van onze nieuwe geboorte is aangebroken: dat we leven naar de betekenis die we ten diepste hebben.

Het is de Geest die ons in staat stelt met Maria te zeggen: "mij geschiede naar uw woord". Door deze openheid en overgave werd zij zwanger van God. Werd zij plek van Godsopenbaring. Werd Christus in haar vlees en bloed.

Op vergelijkbare wijze kan God ook in ons zichtbaar worden. Als we in de wereld leven om zijn wil te doen. Het is een zegen en een voorrecht wanneer anderen die werkzaamheid van God in ons mogen ontwaren en herkennen.

In alle deemoed en fierheid mogen we dan wellicht iets van de woorden van Maria

nazeggen. Woorden die zij zelf ook aan de traditie ontleent, aan een verre voorouder, de moeder van de profeet Samuel: "mijn ziel maakt groot de Heer, mijn geest juicht om God mijn redder, dat hij heeft gezien op de kleinheid van zijn dienares. Grote dingen heeft de Machtige aan mij gedaan".

De werking van zijn Geest is in staat nieuw leven te wekken en het aanschijn van de aarde te vernieuwen en onrechtvaardige verhoudingen om te vormen. Dat heeft Jezus ons menselijk voorgeleefd in gehoorzaamheid aan zijn Vader en onze Vader. Mogen we in die zin uitstaan en toegaan naar een nieuwe geboorte. In de naam van de Vader, + de Zoon en de heilige Geest.